

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Dětský domov

400 03 Ústí nad Labem, Truhlářova 16/526

Identifikátor: 600 029 450

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad Ústí nad Labem, Winstona Churchilla 6, PSČ 400 01

Termín konání komplexní inspekce: 25., 29. října a 1. listopadu 1999

Čj.	066 736/99-4020
Signatura	kf6pt201

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Výchovně vzdělávací program

Výchovně vzdělávací program koresponduje s typem zařízení - internátní dětský domov (dále jen DD) s prvky rodinného typu - například vaření, přepírání drobných oděvních součástí, úklidy, společné hospodaření aj. Všechny výchovné skupiny (dále jen VS) mají svůj rozpočet na pokrytí určitých oblastí. Sourozenci jsou zásadně vřazováni do stejné VS. V době konání inspekce byli v zařízení jen 3 samostatní svěřenci, ve všech ostatních případech se jednalo o sourozence.

Vaření v jednotlivých VS probíhá minimálně 1x týdně. Za současných prostorových podmínek a při současném vybavení kuchyňských koutů se orientuje převážně na studenou kuchyni. Připravovat teplé pokrmy se svěřenci učí v centrální kuchyni.

Adaptační fáze probíhá přímo ve VS. Svěřenec je seznámen se zaměstnanci a s ostatními svěřenci. VS, do níž je svěřenec zařazen, je s předstihem na jeho příchod připravována. U svěřenců školního věku adaptační problémy nejsou, u předškoláků působí stres zahájení docházky do místní mateřské školy (dále jen MŠ), neboť od 1. 1. 1996 není MŠ součástí zařízení.

Součástí programu je rozvoj vztahů k soukromému vlastnictví a k odpovědnosti za něj. Svěřenci mají své osobní věci, které si mohou ukládat do uzamykatelných skříněk. Peníze u sebe mohou mít jen svěřenci z 1. VS, ostatní vzhledem ke své mentální úrovni mají konta u svých vychovatelek.

Systém je otevřen vnějším vlivům. Svěřenci navštěvují místní školy i různé zájmové útvary mimo DD. Svěřenci si mohou přivádět své kamarády a sami je mohou navštěvovat v jejich rodinách.

Hodnocení svěřenců probíhá ve VS a 1x měsíčně je organizováno pro celé zařízení. Hodnocení je slovní a probíhá kontinuálně, jako v běžné rodině. Vychovatelky si vedou neveřejné záznamy.

Stimulační úroveň programu je dobrá, stimulačně působí zejména možnost návštěv zájmových kroužků, výše kapesného a různé výhody. Jako trestu je užíváno jen odnětí výhod.

Samospráva není zřízena. Starší svěřenci mohou kdykoliv přijít za ředitelkou a vyřídit si případné problémy s ní. Cca 1x měsíčně si ředitelka zve starší svěřence sama. Vede je k reflexi a k sebereflexi.

S rodinami svěřenců zařízení pracuje, navází-li samy kontakt. Návštěvy jsou rodičům umožňovány kdykoliv. V indikovaných případech vedení DD rodiče vyhledává samo a pokouší se o restauraci vztahů s jejich dítětem. Před prázdninami a svátky DD zákonné zástupce písemně oslovuje a je-li souhlas OPD, navrhuje jim pobyt jejich dětí doma. Cca 50 % rodičů nereaguje a své děti doma nechce. Objevují se i případy, kdy rodiče chtějí domů jen 1 ze sourozenců umístěných v daném DD.

Podíl svěřenců na estetické úpravě interiérů je mimořádně vysoký.

Dovolenky, volné vycházky i osobní volno svěřenců jsou nedílnou součástí výchovně vzdělávacího programu. O volné vycházky projevují svěřenci vzhledem k věku prozatím minimální zájem. Na dovolenky jezdí v současné době svěřenci jen do 5 rodin. Osobní volno mají svěřenci v dostatečném rozsahu, uděluje je vychovatelka. Svěřenci mohou kdykoliv přejít do jiné VS, po budově se pohybují volně.

Zařízení vytváří široký prostor pro rozvoj talentu a schopností svěřenců. Ti mohou

navštěvovat ZUS s danými obory. Logopedická péče je zajišťována pracovníky DD i institucemi v místě. Zařízení pečuje i o mentálně retardované svěřence (žáci zvláštní školy a pomocné školy - dále jen ZvŠ a PoŠ). Pro ně jsou vypracovávány individuální výchovně vzdělávací plány. V zařízení je i svěřenec se somatickým postižením, jemuž rovněž vedení DD zajišťuje potřebnou péči.

Vzhledem k věkovému složení kolektivu svěřenců prozatím nikdo z nich neodešel ze zařízení jako zletilý, věcná ani finanční pomoc tedy ještě nikomu nebyla poskytnuta.

Výchovně vzdělávací program je pro svěřence bezpečný. Pro vzkazy ředitelce je instalována schránka. Žádné významnější negativní jevy nebyly prozatím zjištěny. V tomto směru je mimo jiné velmi výhodné, že všichni pedagogičtí pracovníci jsou nekuřáci.

Dílčí plánování vychází z výsledků realizace výchovně vzdělávacího programu.

Výchovně vzdělávací program je velmi dobrý.

Podmínky pro výchovně vzdělávací činnost

Kolektiv pedagogických pracovníků tvoří 7 pracovníků včetně ředitelky a její zástupkyně. Všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé. Vysokoškolské studium absolvovala 1, ostatní mají středoškolské vzdělání. Studium speciální pedagogiky ukončily 3 pracovníce. Nikdo z pedagogických pracovníků neabsolvoval experienciální psychoterapeutický výcvik ani výcvik sociálně psychologický.

V zařízení pracuje jen 1 muž (civilní služba). Z tohoto aspektu je kolektiv pedagogických pracovníků naprosto nevyvážený a neposkytuje svěřencům dostatečnou škálu modelů chování a identifikačních vzorů. Možnost identifikace (konfrontace) s mužským prvkem je minimální. Velmi příznivé je, že se většina vychovatelek profilovala v některé zájmové oblasti. Vynikající úroveň má zejména výtvarná a hudební výchova.

Pozitivní je, že se do výchovně vzdělávacího procesu zapojují i nepedagogičtí pracovníci.

Funkci sociální pracovníce vykonává na částečný úvazek jedna z vychovatelek jako vedlejší pracovní poměr.

V zařízení je omezený prostor pro realizaci výchovně vzdělávacího programu, celkově je objekt v souvislosti s odrůstajícími předškoláky kapacitně předimenzován. Prognóza je v tomto směru špatná, bude-li zachován status quo, bude objekt při přechodu na rodinný typ vhodný jen pro 2 rodinné buňky (dále jen RB). Z psychohygienického hlediska jsou prostory v současné době ještě vyhovující, zajistit svěřencům alespoň částečné soukromí je téměř nemožné.

Úroveň materiálně technického vybavení je velmi dobrá. DD je v dostatečné míře vybaven audiovizuální technikou, vybavení na sportovní činnost je přiměřené.

Zásady výchovy prostředím jsou dodržovány. Vliv sociodemografických podmínek na činnost zařízení je v dané městské části pozitivní.

Podmínky pro výchovně vzdělávací činnost jsou ještě vyhovující.

Organizace, formy a metody výchovně vzdělávací činnosti

Vnitřní řád je svěřencům vysvětlován formou přiměřenou jejich věku. Jeho obsah znají, totéž platí i o hodnotícím systému.

Struktura denního režimu odpovídá věku i případnému postižení svěřenců.

V případech, kdy je třeba zajistit péči dalšího odborníka (psycholog, etoped aj.),

využívá DD služeb PPP, SVP nebo územně příslušného DDÚ.

Pedagogičtí pracovníci sledují při své činnosti výchovné cíle, používané metody jsou dostatečně pestré. Psychoterapeutických ani psychorelaxačních technik není používáno, neboť v zařízení není pracovník s potřebnou erudicí.

Přístup pedagogických pracovníků ke svěřencům je individuální. Vychovatelky mají zpracovány individuální výchovné plány, vedou si pedagogické záznamy s cca měsíční frekvencí. Podíl represe je v činnosti pedagogických pracovníků minimální, užívána je uvážlivě a citlivě.

Prostor pro samostatné aktivity svěřenců je dostatečný.

Výchovně vzdělávací program je plně realizován.

Organizace, formy a metody výchovně vzdělávací práce jsou velmi dobré.

Interakce a komunikace

Interakce a komunikace je na velmi dobré úrovni, celý kolektiv (personál i svěřenci) tvoří sourodý celek s potřebnými vazbami. Dohodnutá pravidla jsou známa a všemi akceptována a respektována. Svěřenci mohou individuálně některým zaměstnancům i tykat, všechny zaměstnance oslovují spojením „teto“ s křestním jménem.

Osobnost svěřence je vždy respektována. Komunikace je založena na vzájemné důvěře a na pozitivním vztahu. K excesům dochází ojediněle v souvislosti s postižením svěřenců (například svěřenka, jejíž matka užívala v době těhotenství drogy). Tyto případy jsou personálem řešeny vhodným způsobem.

Na měsíčních „sezeních“ s ředitelkou mají svěřenci dostatečný prostor k diskusi - veškeré problémy jsou projednávány formou diskuse. Kromě těchto „sezení“ probíhá každých 14 dnů jednání ředitelky se 7 nejstaršími svěřenci, kteří tvoří „radu“. Projednávají se všechny aktuální problémy. Jedním z hlavních cílů těchto akcí je i rozvoj komunikačních schopností svěřenců.

Interakce a komunikace je vynikající.

Další aktivity významně ovlivňující výchovně vzdělávací činnost

Zařízení se účastní kulturních a sportovních soutěží. Přestože jsou v zařízení hlavně mladší svěřenci, zvítězili v krajském kole dramatické soutěže a postoupili do celostátní přehlídky vítězů.

Svěřenci jezdí na celostátní turistické srazy DD.

Nabídka individuální volby dalších aktivit je dostatečně pestrá.

Cizinci dosud nebyli do zařízení umístěni.

DD umožňuje studentům PF UJEP, SOŠ a VOŠ exkurze a stáže.

Úroveň spolupráce zařízení s dalšími zainteresovanými orgány:

- * s OPD - velmi dobrá,
- * se soudy - v některých případech problematická, rozsudky o zrušení ústavní výchovy musí zařízení shánět,
- * s policií - minimální,
- * s obcí - velmi dobrá, v nejbližší době budou zařízení přiděleny 2 byty pro výchovně vzdělávací činnost,

- * se školami - velmi dobrá,
- * se ŠÚ - dobrá.

Další aktivity významně ovlivňující výchovně vzdělávací činnost jsou velmi dobré.

Výsledky výchovně vzdělávací činnosti

Vzhledem k věkovému složení kolektivu svěřenců lze zatím výsledky výchovně vzdělávací činnosti hodnotit jen jako dílčí. Negativní jevy mezi svěřenci se vyskytují minimálně, jejich závažnost je nízká. K útekům ze zařízení nedochází, hostilní projevy svěřenců nebyly zjištěny. Projevy rasismu a xenofobie se v zařízení neobjevily.

Katamnestická sledování nejsou prováděna.

Dílčí výsledky výchovně vzdělávací činnosti jsou velmi dobré.

Hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti

Úroveň výchovně vzdělávací činnosti je velmi dobrá. Největším problémem jsou v současné době prostorové podmínky a feminizace kolektivu zaměstnanců.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry vedení DD jsou zpracovány, neobsahují však ještě začlenění 2 bytů do systému činnosti DD. Záměry jsou reálné a vedení již podniklo první kroky k jejich realizaci. Priority jsou stanoveny, pracovníci mají možnost účastnit se stanovení strategických cílů. Nejdůležitějším z nich je přechod zařízení na DD rodinného typu a přemístění 1 VS do přiděleného bytu. Tím dojde ke snížení kapacity v hlavním objektu a všechny 3 VS se mohou transformovat na rodinné buňky (dále jen RB). Jednání se zřizovatelem o koncepčních záměrech zatím neproběhlo, ústně bylo jednáno jen s územně příslušným DDÚ a byl vysloven předběžný souhlas.

Realizace zamýšlené přístavby je vzhledem k nedostatku finančních prostředků v nejbližší budoucnosti nereálná.

Roční plán práce postihuje všechny důležité oblasti, vychází z analýzy současného stavu. Podněty zaměstnanců i svěřenců jsou při plánování využívány.

V nejbližších dnech bude v DD zřízen počítačový kroužek pro 5 zájemců. Povede jej ředitelka, materiálně je již zajištěn.

Plánování je velmi dobré.

Organizování

Systém řízení je dán organizačním řádem. Kompetence pracovníků jsou jednoznačně vymezeny, pravomoci jsou delegovány. Zvolená organizační struktura umožňuje účinné řízení DD. Operativní řízení je plně funkční.

Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, četnost jejích jednání koresponduje s instrukcí MŠ ČSR č. 29/1981 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.

Dokumentace DD je vedena, její strukturace koresponduje s právními normami

a s potřebami provozu. Zápisy z jednání pedagogické rady jsou formálně nesprávně vedeny jako zápisy z porad vychovatelek.

Vedoucí pracovnice naplňují míru povinnosti výchovné práce stanovenou nařízením vlády.

Vnitřní informační systém je plně funkční, informace jsou předávány včas a úplně. Svěřencům jsou předávány informace na „sezeních“ a při sestavování týdenních programů výchovné práce. Informace o připravovaných akcích jsou s předstihem vyvěšovány na nástěnce.

Vnější informační systém je vůči zákonným zástupcům funkční jen částečně - informace jsou podávány jen při jejich návštěvách v DD, neudrží-li se zařízením kontakt, informace jim předávány nejsou. V ostatních případech je i vnější systém plně funkční.

Není-li nebezpečí z prodlení, je v případech vážnějších lékařských zákroků předem vyžadován souhlas zákonných zástupců.

Ochrana osobních dat svěřenců i zaměstnanců je zajištěna, pracovníci však prohlášení o mlčenlivosti nepodepisují.

Velmi příznivé je, že od roku 1994 nebyl žádný svěřenec přemístěn do jiného zařízení.

Zařízení se vhodnou formou prezentuje na veřejnosti - využíváno je zejména tisku a rozhlasu. Každoročně je pořádán „Den otevřených dveří“, svěřenci vystupují s kulturními programy na veřejnosti.

Organizování je dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení DD pečuje o další vzdělávání a odborný růst zaměstnanců. Vysílá je na různé odborné semináře a přednášky, absolventi jsou finančně zvýhodňováni.

V zařízení je odborná knihovna, jsou odebírány odborné časopisy. Zajímavé stati z nich jsou probírány na poradách vychovatelek.

Způsob řízení je demokratický. Vzniklé problémy jsou řešeny včas

V době konání inspekce nikdo ze zaměstnanců nestudoval, 2 pracovnice chtějí zahájit studium speciální pedagogiky v tomto školním roce.

V současné době pracuje v zařízení 1 začínající vychovatelka (vysokoškolačka). Je jí přidělena uvádějící vychovatelka, potřebnou metodickou pomoc jí poskytuje i ředitelka DD.

Kritéria pro hodnocení pracovníků jsou zpracována a zaměstnanci je znají. Systém pravidelného hodnocení pracovníků není vytvořen.

Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost provádí ředitelka a její zástupkyně. Záznamy z kontrol jsou vedeny, hospitační záznamy rovněž. Pohospitační rozborů jsou prováděny.

Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře je vytvořen, v některých oblastech však kontrolu provádějí pracovníci dané oblasti bez účasti ředitelky nebo zástupkyně. Jedná se tedy de facto jen o sebekontrolu dotyčných pracovníků. Tato praxe je zcela nevyhovující.

Výsledky kontrolní činnosti jsou projednávány jen na pedagogickém úseku. Opatření k odstranění zjištěných nedostatků jsou přijímána neprodleně.

Kontrolní mechanizmy jsou ještě vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Řízení je na dobré úrovni. Ředitelka přijímala ihned v průběhu inspekce opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Základní přehled o kolektivu svěřenců a o využívání kapacity školského zařízení

Kapacita zařízení	27
Evidenční stav	31
Fyzicky přítomno	29
Podmínečně propuštěno	0
Na útěku	0
V léčebně	2 ¹

Kapacita zařízení je využívána vynikajícím způsobem.

Přehled o typech škol navštěvovaných svěřenci (k 1. 9. 1999)

Typ školy	Počet svěřenců
Mateřská škola	3 ²
Základní škola	8
Zvláštní škola	16
Pomocná škola	3

Kolektiv svěřenců je nevyvážený, počet mentálně retardovaných svěřenců výrazně převyšuje počet svěřenců s normálním duševním vývojem. Daný stav je do značné míry ovlivněn snahou zachovat sourozenecké vztahy.

Činnost zařízení v této oblasti je dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- * zřizovací listina s dodatky,
- * rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení,
- * roční plán práce,
- * organizační řád, vnitřní řád,

¹ z toho 1 v ústavu s výchovně léčebným režimem

² + 1 v přípravné třídě

- * zdravotní kniha,
- * výroční zpráva,
- * záznamy z kontrolní činnosti vedení DD,
- * osobní spisy zaměstnanců,
- * osobní spisy svěřenců,
- * kronika zařízení,
- * jednací protokol,
- * týdenní programy výchovné práce,
- * kniha úředních návštěv,
- * kniha návštěv.

ZÁVĚR

Zásadní pozitiva:

- * kvalitní výchovně vzdělávací program,
- * koncepční záměry vedení DD,
- * profilace vychovatelek, vysoká úroveň zejména hudební a výtvarné výchovy,
- * úroveň interakce a komunikace,
- * další aktivity významně ovlivňující výchovně vzdělávací činnost

Zásadní negativa:

- * prostorové podmínky,
- * absence mužů v kolektivu pedagogických pracovníků,
- * kontrolní mechanismy na provozním úseku.

Zařízení plní své hlavní úkoly velmi dobře. Problémem jsou prostorové podmínky, které budou řešeny při realizaci koncepčních záměrů vedoucích pracovníků. Tím také dojde k žádoucí transformaci zařízení na DD rodinného typu.

Nedostatky jsou v kontrolní činnosti vedení na nepedagogickém úseku.

Finanční prostředky jsou využívány efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Pavel Bártík	PaedDr. Pavel Bártík v. r.
Členové týmu	Mgr. Věra Heřmánková	Mgr. Věra Heřmánková v. r.

V Ústí nad Labem dne 1999-11-16

Datum a podpis ředitelky stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. 11. 1999

Razítko

Ředitelka školského zařízení

Podpis

Věra Kristlová

Věra Kristlová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují činnost ústavu a průběh výchovně-vzdělávacího procesu
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	1999-12-25	066 790/99-4020
Zřizovatel	1999-12-25	066 790/99-4020

Připomínky ředitelky

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly podány